

Vi kan uppfatta språk och kommunikation med olika sinnen:

med hörseln – **auditivt**

med synen – **visuellt**

med känseln - **taktilt**

På motsvarande sätt kan vi uttrycka vår kommunikation med olika kroppsdelar och sinnen. Om vi inte kan använda talat språk behöver vi något som representerar innehållet i det vi vill uttrycka. Det kan vara ett grafiskt system för ord och begrepp – t.ex. bilder eller skrivna ord som vi kan använda till exempel för att småprata, fråga, kommentera eller välja saker, aktiviteter eller personer.

För att komma åt bilderna eller orden kan vi använda antingen **Direktpekning** eller **Skanning**.

Direktpekning

När vi pratar om att peka tänker vi oftast på att använda handen eller fingret, men det kan vara så mycket mer.

Det mest intuitiva peksättet är att använda **blicken/ögonen** och det ställer mindre krav på övrig viljemässig motorik. Det är det sätt vi använder tidigast i vår utveckling. Vi tittar på det som intresserar oss och det vi vill ha. Ögonpekning kan användas med en ögonpekningsram eller bildkarta för att direktpeka eller som styrsätt till en dator för att komma åt ett kommunikationssystem.

Andra kroppsdelar som kan användas är **hela handen, ett eller flera fingrar, näsan, foten** etc.

Hjälpmiddel för direktpekning kan vara **laserpeklampa** fastsatt på glasögon, pannband, diadem eller liknande. Den här metoden kräver ganska mycket träning och kräver god huvudkontroll och sittställning.

Ett annat hjälpmedel för direktpekning är en **pekpinne** som sitter fast i en hjälm på huvudet. Den här typen av pekning kräver också god huvudkontroll och sittställning.

Skanning

Auditiv skanning används framför allt ihop med den som uppfattar bättre med hörseln än med synen. Den genomförs metodiskt av samtalspartnern som läser upp, oftast skrivna alternativ, som besvaras på ett sätt som parterna kommit överens om.

Se Metodbeskrivning auditiv skanning och PODD-inspirerad auditiv skanning på www.viarmedpaketet.se under verktyget Peka, välja och styra.

Visuell skanning är ett sätt att snabba upp kommunikationen för en person som oftast har stora svårigheter att använda sin motorik på ett funktionellt och effektivt sätt. En karta med bilder/symboler används och personen som använder den för att uttrycka sig behöver känna väl till innehållet och strukturen. Samtalspartnern stegar sig igenom kolumn för kolumn, rad för rad och/eller ord för ord och personen visar när de kommer till det rätta begreppet.

Auditiv och visuell skanning kan användas som metod och styrsätt i en dator ihop med en eller två manöverkontakter.

Skanning ställer inte så stora krav på motorisk förmåga, men betydligt mer på den kognitiva, där personen som använder det dels ska förstå systemet och reagera vid rätt tidpunkt. Tajmingen är avgörande och kan vara problematisk.

För mer detaljer kring pek- och styrsätt finns information hos Dart Kommunikations- och dataresurscenter för personer med funktionsnedsättning

